

MEGJELENÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egyszerűsítés... 10 kor.
 Helyben hársos hordva:
 Egyszerűsítés... 20 kor.
 Helyben hársos hordva... 5.
 Vidékre postán szállítva:
 Egyszerűsítés... 24 kor.
 Helyben hársos hordva... 6.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kérésre visszaszedésére
 vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.
 Hirdetések és kiadónálhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 1.

A szabad tanítás kongresszusa.

(—a.) A sok országos kongresszus között, mely az idén Pécsen ülésezik, ismét magára vonja a figyelmet egy — a szabad tanítás kongresszusa.

A szabad tanítás a maga valójában és igazi rendeltetése szerint feltétlenül szükséges, hézagpótló és nemes intézmény. A nyugati államokban, amelyekben pedig a nép műveltsége hasonlíthatatlanul magasabb áll, mint nálunk, régóta teljesen kifejlődött ez a szép intézmény és áldásosan működik. Ellenben nálunk, ahol népünk elmaradottsága miatt sokkal nagyobb szükség lenne rá, alig van még valami belőle, az is rendszertelen kapkodás az egész.

A szabad tanítás tulajdonképpen nem egyéb, mint a felnőttek iskolája, erre pedig ma nagyobb szükség van, mint valaha. A statisztika adatai szerint Magyarországon még mindig megdöbbentően nagy az analfabéták száma. De akik jártak is néhány esztendő iskolába, azoknak is igen nagy része alig tud egyebet, mint nevüket aláírni a váltóra, meg az adósságaik kamatját kiszámítani.

Igy azután nem csuda, hogy a szomszéd városból közéljük került első nadrágos izgatónak a szavára rögtön felül és nem csuda, hogy becsapja őt a legutolsó falusi korcsmáros is.

A modern élet anélkül is több tanulságot, nagyobb műveltséget követel mindenkitől. Sem a gazdálkodó, sem az iparos nem tud boldogulni, ha ügyessége mellett nincs valamelyes tanulsága is. Emellett a modern élet száz meg száz csábítással veszi körül a legutolsó kis falu zugában élő legegyszerűbb embert is. Ha tud olvasni eljut a kezébe a ponyvairodalom, meg a nap mint nap izgató tartalommal megjelenő krajcáros ujság. Ha nem tud olvasni, leleskedik rá a korcsmáros, meg a falvakat is bejáró s a nép egyszerűségére számító különféle ügynökök és a nép izgatásából élősködő s mindenhová feltolakodó népevezérek serege. Apától öröklött vagyona, ősi hite, hazafias érzése mind mind áldozatul esik, ha tanultsága meg nem menti őt az őt lépten-nyomon követő csábítástól és veszedelemtől.

Természetes, hogy ez a veszedelem még sokkal inkább környékezi a városi népet. Pedig a városok népe műveltség tekintetében nem sokkal áll felette a falusinak. Igaz, hogy sok helyt egész

falvak és tanyák népe nem tud írni, olvasni. De ezzel szemben például csak itt Nagyváradon, ebben a nagy kulturális központban több mint tizezer analfabéta van és csaknem ezer iskolaköteles gyermek nem jár iskolába. És ha a városi élet a műveltségnek bizonyos mázát kölcsönzi is a városok népének, viszont százszor több veszedelem környékezi minden oldalon még a némileg iskolázott, meg a valamennyire tanult embert is.

A szabad tanításra tehát, amely hivatva van pótolni az iskoláztatás hiányát és kiegészíteni az iskolában tanultakat (és elfelejtetteket!) mindenütt kiáltó szükség van falun és városban egyaránt.

Ez különben ma már gondolkodó ember előtt nem is lehet többé kétséges, inkább csak a szabadtanítás mikéntjéről lehet disputálni.

Az is bizonyos, hogy attól a rendszertelen szabad oktatástól, amely nálunk az országban divik, nem várhatunk semmi eredményt. Faluhelyeken egyáltalán alig van valami. A gazdasági egyletek, gazdakörök, néhol a katolikus körök és ifjúsági egyletek tesznek valamit, de rendszertelenül és keveset. Városokban itt-ott vannak ugynevezett szabad liceumok, de azok messze állanak a

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A siket-néma.

Írta: Guy Tong.

A Chic kávéház hőse, Blandeuf, szivarra gyújtott és mint valahányszor, ha szivar volt a kezében, egy történet elbeszéléséhez fogott.

— Életem legérdekesebb esete az a néhány nap, mely alatt siketnéma voltam . . .

— Siketnéma? Te valószínűleg sokat ittál ma és az eszed ment el — vetette közbe Bruyant, az örökös közbeszóló.

— Nem úgy értem, hogy igazán siketnéma, hanem mindjárt meghalljátok, hogyan. Három esztendővel ezelőtt még rendszeresen étkeztem, napjában háromszor . . .

— Jó világ volt akkor . . . most hányszor étkezel?

— Ez nem tartozik a tárgyra. Most is étkezném háromszor, ha háromszor éhezném meg napjában. Szóvalt akkor szép idő volt, a Rennes-térre jártam ebédelni, a Montparnasse-pályaudvar közelében. Ott mindig nagyon sok az idegen . . .

— Nem voltak gyanus szándékaid?

— Ha lettek volna, sem kötém az orrodra

s ha még közbekotyogsz, abba is hagyom a történetet.

— Jó, hagyd abba.
 De Blandeuf nem hagyta abba:

— Egy szép napon feltűnően vidéki formájú emberek ültek le a mellettem levő asztalnál. Szokásukhoz híven azonnal beszélgetést akartak kezdeni; bemutatkoztak: Bonacil ur és felesége volt Fouilliz-les-Bretellesből, Loiret-Manche megyéből.

— Ezt mind egy szuszra elmondták?

— Még többet is: a foglalkozásukat ott-hon, a szándékukat Párisban. Meg akarták látogatni a város összes nevezetességeit. Én csak hallgattam . . .

— Azt jól tetted, legalább nem tudják meg mindjárt, hogy ki vagy.

Blandeuf nem reflektált erre a megjegyzésre.

Hallgattam és fényes ötlet villant át agyamon.

No, no, ne bolondozz, talán még sem volt olyan fényes . . .

— Fényes volt. Véletlenül mindössze három frank volt a zsebemben s a szükség találékonyságát teszi az embert.

— Három frankod volt és szükségről beszélsz!

— Akkor még boldog időket éltem . . . Nem tudtam, hogy huzom ki három frankkal az egész hónapot. Nem feleltem hát a vidékiek beszédére, hanem egy darab papírra felírtam:

— Megbocsássanak, uram és asszonyom; szegény festőművész vagyok s születésemtől fogva siketnéma . . . Szívesen leszek vezetőjük és olcsón.

A házaspár nagyon meg volt elégedve az ügygyel. S mivel siketnémának hittek, hangosan mondták:

— Jó fiúnak látszik s nem is kerül annyira pénzünkbe, mintha valami korhely kezébe kerülünk.

Aztán levelezni kezdtünk egymással. És én pompás életet kezdtem. Soha életemben olyan jól nem ettem ittam. Minden este színház, orfeum, mulatóhelyek.

— Nagyszerű! — lelkesedett még Bruyant is.

— Nagyszerű volt, mondhatom. Szerencsétlenségemre kissé költséges volt ez a jó élet. És az én falusi emberem nem voltak annyira kipárnázva pénzzel, mint ahogy gondoltam volna.

— Mennyi ideig tartott?

— Hat teljes napig.

— És a vége?

Uj üzlet!

Uj üzlet!

== Megérkeztek ==
Spreng Testvérek

az őszi idényre a legjobb minőségű és legszebb kivitelű férfi-, női-, gyermek- és kizárólag tiszta kézimunkából készített flu-cipők. Legdivatosabb és legjobb férfi- és fiukalapok, valamint gyermek-sapkák, a legizlésebb nyakkendők, továbbá férfi- és fiuféhrneműek, mely árakkal a legmérsékeltébb árúknak és legbiztosabb kiszolgálással állunk a nagyérdemű közönség szíves rendelkezésére.

Kérjük nagybecsű pártfogásukat,

cipő-, kalap- és úri-dívat szállításban

kiváló tisztelt **Spreng Testvérek** Nagyvárad, Zöld-utca.

szabad tanítás igazi céljától. Sok előadóról — még csak dilettánsoknak sem mondhatók — csak a szereplési viszketeg a mozgató rugó, a legtöbb maga is tanításra szorul, tudomány helyett legfeljebb tudálékosságot találunk, rendszerrel szó sem lehet, hacsak azt a célzatoságot nem tekintjük rendszernek, ami abban nyilvánul, hogy minden a tudománytól távol álló kiforratlan theoriát és megemészthetetlen zagyalékokat feltalálnak, ami a vallás ellen irányul, vagy ami sérti a magyar nemzet legszentebb hagyományait. Ugyan melyik komolyan gondolkodó ember tarthatná népművelésnek azt, mikor az ilyen szabad liceumi előadók, akiknek a természettudományról halvány sejtelmük sincsen, nagyképűen beszélnek az igazi tudósokat is zavarba hozó élettani kérdésekről, Darwinról, Häckelről, majomról és mocsári amőbáról, csak azért, hogy a biblián rugjanak egyet s megingassák a népnek vallásos meggyőződését.

A katolikus liceumoknak ujabban kifejtett működése e téren méltánylást érdemel, de inkább csak ötlet és alkalmoszerűen történik, rendszeres szabadtanításnak ez sem tekinthető.

A fővárosi szabadegyetem rendszeres intézmény ugyan, de nagy kár, hogy szabadkőmives befolyás alatt áll s tárgyilagosság és pártatlanság helyett rejtett intenciók érvényesülnek.

A szabad tanítás rendszeressé tételéről és kifejlésztéséről több indítvány fekszik a pécsi kongresszus előtt. Hiszünk, hogy a nagygyűlés elfogulatlanul fogja ezeket tárgyalni és megvalósulásuk esetén méltán sok jót várhat tőle az ország.

— Szomorú volt — nekem. A hatodik napon fölirták:

— Kedves Blandeuf ur, a pénzünk fogytán, holnap reggel nyolc órakor utazunk Fouilles-Bretellesben, Loir-et-Manche megyébe. — Ezt a viláért el nem felelték volna hozzátenni.

— Es elmentek csakugyan?

— El. Megjelentem a pályaudvaron. Végtelen meghatottsággal bucsúztunk.

— Isten önnel — írta Bonacie ur — remélem, viszontlátjuk egymást.

— Es te mit irtál?

— Nem irtam, hanem megszólaltam:

— Isten velük!

— Es a vidékiek?

— Csodálkozásukban elejtették kezításkájukat. Es a nyakamba borultak. Mert úgy gondolták, hogy a nagy meghatottság adta vissza szavamat. S azóta minden évben meglátogatnak és ismétlik, hogy milyen jó, hogy ők Párisba jöttek annak idején: kigyógyítottak harminc esztendő s siketnémaságból.

A társaság hallgatott.

— Csak Bruyant vágott közbe:

— Te, igaz ez, amit most kitaláltál?

Bladeuf méltatlankodva felelt:

— Irj Fouilly les-Bretellesbe, Loire-et-Manche megyébe, ott megtudhatod. S eldobva szivarja végét, megvető arccal távozott. De elfeledte a kontóját kifizetni.

A katolikus papok kongruája.

— A kultuszminiszterium javaslata. —

Budapestről jelenti tudósítónk: A kultuszminiszteriumban elkészültek a katolikus papok és pedig a latin, görög és örmény szertartású katolikus papok jövedelmének kiegészítéséről, szóval a kongrua rendezéséről szóló törvényjavaslattal. Az eddigi számítások szerint 2,700,000 koronát tesz ki az az összeg, mely évenként e célra szükséges.

Ez összeget három pénzforrásból teremtenék elő. Több mint egyharmad részét a katolikus vallásalap jövedelmeiből vennék; a püspökök és nagyobb javadalmazású főpapok 900,000 koronával járulnának az összeghez; a hiányzó részt az állampénztár pótolná. Az állampénztárt tehát a javaslat szerint a szükséges összeg legkisebb része terhelné.

A kultuszminiszter a püspöki karral közölte már, hogy évenként 900,000 koronával tartoznak hozzájárulni a kongrua rendezéséhez. A miniszter előterjesztésével az október hó első felében megtartandó püspöki konferencia fog foglalkozni.

Elvégzett dolog, hogy az egyes javadalmak tiszta jövedelmeik arányában tartoznak hozzá járulni a 900,000 korona előteremtéséhez. Nehézebb kérdés, hogy ez az összeg miként állíttatik elő. Két terv van erre nézve. Az egyik szerint amortizációs kölcsönt vennének fel a nagyobb javadalmas birtokokra, melynek 900,000 korona évi kamat felelne meg.

Ezt az összeget befizetik egy közös alapnak és 50 esetleg 100 év alatt törlesztenék. A másik terv szerint örök időkre bizonyos meghatározott javadalmas birtokokat az évi 900,000 korona járulékkal megterhelnének. — Az évi kongrua azután az egyenes adók módjára szednék be.

Ha a püspöki kar döntött a kultuszminiszter előterjesztése felől, a javaslat ő Felsége mint legfelsőbb kegyur elé kerül, hogy engedje meg az egyházi nagyobb javadalmak ily irányu megterhelését. A kormány ezután a törvényjavaslatot a képviselőház elé terjeszti és be-cikkelyezteteti.

A megyei tisztujítás.

Rohamosan közeledünk a megyebizottsági tag választások és tisztujítások napjához.

A 67-es párt ez ideig még nem tett semmi előkészületet a tagválasztás ügyében s egykedvűen nézi a függetlenségi-párt működését. A párt ugyanis bizik eddigi erejében és a régi gárda embereiben s győzelmét amugy is biztosra veszi. E nyugalom, mely a központi tisztikar állásfoglalásából keletkezik, igen könnyen érthető. *A tisztikar pozíciója nincs veszélyeztetve.*

Azok a híresztelések, hogy a tisztujítás által a tisztikarban lényeges változások lesznek, nem állhatnak meg.

E kijelentésünknek igen reális alapja van, melyről azok, kik a tisztikar nagyrészének nyugdíjaztatását jósolják, még nem tudnak.

mert nem ismerik a megye bensőbb ügyeit. Sikerült aprólékosan is utána nézni ennek a dolognak és ennek eredményeként mondhatjuk, hogy az esetben, ha tényleg lennének változások a tisztikarban, illetőleg ha nem tudna a két párt a választások idejéig megegyezni, az esetben előreláthatatlan kellemetlenségek fordulnának elő.

A vármegye ugyanis nem rendelkezik megfelelő nyugdíjalappal, melyből a választások által esetleg nyugdíjba menő tisztviselőknek a törvényes évi nyugdíjat megadhatná. Csak a legutóbbi évek alatt is a nyugdíjalap csak úgy tudott hivatásának megfelelni, hogy a közszükségleti alapból 17500 koronát vett kölcsön. Ez a kölcsön azonban most vissza lett fizetve. Igaz ugyan, hogy e hiány fedezetére pótdó van kivette, azonban ez csak a jelenlegi állapotban hagyja meg a nyugdíjalapot és nem fogja azt annyira növelni, hogy tömeges nyugdíjaztatások esetén fizetni tudna.

Más alaphól kölcsönt venni nem lehet, mert azok már mind igénybe vannak véve más célokra. Pótdó kivétele megint nem lesz lehetséges, mert már most is túl van terhelve a közönség pótdóval.

Ez az oka annak, hogy a régi gárda nem indított akciót, mert számít a paktumra, mely csak az ő embereit fogja ismét meghagyni a megye vezetésében.

Azzal a hiedelemmel szemben, hogy a jelenlegi tisztikar fog továbbra is megmaradni, különösen a vidéken, már is megkezdtek az ellenmunkát. Ugyanis mint értesülünk a tisztikaral nem mindenütt rokonszenveznek s a polgárság elhatározta, hogy az esetben, ha a jelenlegi vezetők maradnak meg, küldöttségileg fognak járulni a belügyminiszterhez, hogy más tisztikart nyerjenek. A küldöttség megfelelő adatokkal fogja kérelmét indokolni.

Tífusz Biharmegyében.

A főorvos jelentése.

A szomszédos vármegyékben dühöngő tífusz, mely különösen Hajdumegye központját, Debrecent támadta meg, azonban nem kevésbé dühöng Aradban sem, lassan lopózva átszivárgott hozzánk Biharba is. Még Nagyváradon nem konstatáltak ugyan az orvosok tífuszos esetet, azonban a megye területén szét szórta már fellépett és szedi is áldozatait.

Ez ideig nem vettük észre, mert hiszen Biharmegye területe igen nagy s a naponként érkező egyes jelentések elenyészőek e mellett, azonban az összegezés mégis csak észrevehető számot ad, mely elegendő alap ahhoz, hogy annak folytonos növekedését lássuk benne annál is inkább, mert a betegülések száma a helyett, hogy fogyna, egy stádiumban van sőt némi emelkedés is mutatkozik a múlt fél hónapi betegedési számokhoz képest.

A megye főorvosa tegnap tette meg jelentését a vármegye területén előfordult járványokról. A jelentés szerint legtöbb esetben ezideig a kanyaró fordult elő, ez vezetett, most azonban az első helyet a tífusz foglalja el.

Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

A múlt hónapban előfordult 43 eset, most 49. A járvány tehát nem csökkent, hanem növekedett. Míg a többi járványok számában apadás mutatkozik, addig ez növekszik, miből világosan látszik, hogy a tifusz járványszerűleg lépett fel s áll most is.

A veszedelmes járvány különösen a lapályos területeken lépett föl erősebb mérvben. Hajdu és Arad megyékkel határos községek szenvednek leginkább a tifusztól. Következtetjük, hogy a járványt áthozták hozzánk s itt lépett az fel.

A megye központjában még nem fordult elő oly mérvben, hogy járványra lehetne következtetni, mindazonáltal igen üdvös volna, ha a hatóság megtenné a kellő óvintézkedéseket, nehogy kedvező talajra találjon nálunk a járványok eme egyik borzalmas faja.

Különösen a tisztaság az melynek fentartását szemük előtt kell tartani a közönségnek, mert a szenny az, ami melegágya a tifusznak.

A megyei főorvos jelentése szerint a járványok a megyében szeptember hóban a következő számokban fordultak elő: Vérhas 7, hökhurut 28, hasihagymás 49, roncsoló toroklob 20, kanyaró 19, vörheny 15, gyermekági láz 1.

Előfizetési felhívás.

Komoly idők előtt áll Magyarország. Ez év őszén kezdi meg az országgyűlés azt a ciklust, amely minden valószínűség szerint fordulópontot fog jelenteni a magyar történelemben.

A kor szükségletei, a változott viszonyok parancsolólag lépnek elénk. A szociális kérdés zörget a kapukon s a félrevezetett tömegek felvonulásakor megremeg a magyar föld. Viharok fenyegetnek s Magyarország minden hű fia aggódva tekint a jövőbe.

Ezt a vihart — nem lehet tagadni — jórészt a sajtó utján idézték fel. Ma már olyan erő rejlik a sajtóban, amellyel tömegeket lehet csatasorba állítani. A sajtó egyik része a magyar haza, a hit és a tisztesség ellen, a másik ez ősi erények mellett bont zászlót.

A tizenkettedik órában áll most a választás sora a magyar közönségen, melyik zászló alá akar állani?

Mondd meg, melyik lapot járatod, ki vagy. Olyan lapot járatsz-e, amelyik pellengére állítja az ősi erényeket s idegen jövevények zsebében lábbal tiporja apáink sírját? Olyat-e, amely betör családod szentélyébe s léha szentációhajhászat kedvéért meghurcolja a magánéletedet, mételet csepegtet a fiatal lélekbe s vakmerően állít valótlanosságokat? Olyat-e, amely a mai forrongó időkben az eszmék és az emberek salakját viszi a táborba a magyarság és a vallás ellen?

Mikor ilyen lapok vannak, akkor kétszeresen szükség van a hazafias keresztény sajtóra.

Nemcsak fenn kell tartania az ősi erényeket, hanem az ellenséggel is kell viaskodnia.

Ez a csata nem megy hadsereg és fegyverek nélkül. Hadsereget és fegyvereket keresünk az új negyedév kezdetén; nem magunkért, hanem az eszmékért, melyek zászlónkra vannak írva: a hitért, erkölcsért és magyarságért.

Lapunk előfizetési árai maradnak a régiek:

Előfizetési árai:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

A »TISZANTÚL«
szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

* **Bérmálás Székelyhidon.** Székelyhidon és Nagykágyán vasárnap és hétfőn osztotta ki a bérmálás szentségét Fetser Antal felszentelt püspök. A bérmálás szentségének felvételére mindkét helyen igen sekan jelentkeztek. A püspököt bérmautjában az udvari kíséret követte. A székelyhidi intelligencia kocsi-kon jött a püspök elé, aki fényes kíséretével nagy ünnepeltetés közepette vonult be Székelyhidra, hol tiszteletére diszkaput állítottak fel. Székelyhidon felekezett nélkül vonult ki a közönség a püspök fogadására és lelkes ünneplésben részesítette. Az illusztris vendéget lovas bandérium kísérte gróf Stubenberg kastélyába, hol meg szállott a püspök. A délelőtti folyamán szolgáltatta ki a bérmálás szentségét Székelyhidon. A bérmálás után a református egyház küldött-ségileg tisztelgett a püspöknek. A küldöttséget Magyarig Miklós vezette. A református egyház tisztelgése után az izraelita hitközség küldöttségét fogadta a püspök. A tisztelgés után hatóságok és testületek küldöttségei járultak a főpap elé, kik szintén tisztelgtek nála. Hétfőn Nagykágyára ment át impozáns kíséretével a püspök, hol szintén nagy ünnepeltetésben volt része. Nagykágyán gróf Pongrácznak volt a vendége a püspök. Itt a bérmálást a gróf kastélyában szolgáltatta ki Fetser. A bérmálás után hétfőn este a püspök kíséretével együtt Nagyváradra utazott vissza.

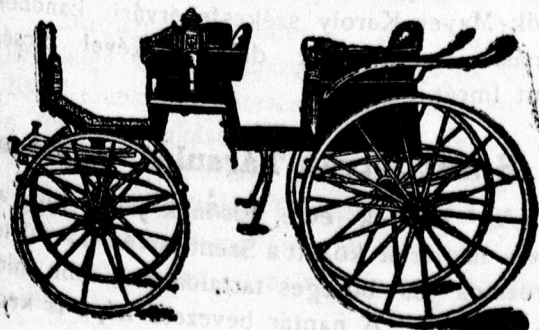
* **A várad esperesi kerület őszi gyűlése.** Tegnap folyt le a várad-velencei plébánián a várad esperesi kerület papságának őszi gyűlése, melyen részt vettek dr. *Vucskics* Gyula a kerület esperese, várad-ujvárosi,

Gabriely Lajos kanonok várad-velencei, *Imrik* S. Zoltán várad-olaszi-i, *Hamernyik* Sándor köröstarjáni plébánosok, *Makucz* Ernő tanító-nőképezdei és *Serly* Viktor óvónőképezdei igazgatók, *Peszeki* Ferenc theologiai és *Mellau* István főreáliskolai hittanárok. *Halász* Gyula papnöveldéi lelkiigazgató, *Gauruder* Isaurus kapucinus r. házfőnök, *Szabó* Ferenc és *Dérczy* Imre Szt. József-intézeti tanulmányi felügyelők, *Barabás* György és *Hágen* Ferenc várad-olaszi-i és dr. *Pataky* Arnold várad-ujvárosi segédlelkészek. A gyűlésen több fontos tárgy került napirendre, mint pl. az újabb iskolai törvény keresztülvitele, a székhelyi hitoktatás kérdése stb. A gyűlésen *Halász* Gyula lelkiigazgató tartott érdekes és tanulságos felolvasást arról, hogyan tárgyalja a hitoktató a VI. és IX. parancsot az iskolában. A gyűlést barátságos ebéd követte *Gabriely* Lajos kanonok, várad-velencei plébános vendégszerető asztalánál, hol nem egy felkőszöntő hangzott el. Az új kanonok, a kerület Nesztora utolsó ízben látta asztalánál paptársait mint plébános, de biztosította társait további testvéri szeretetéről, melyet új méltósága nem csökkenteni, hanem inkább csak növelni fog.

* **Október 6-ika.** Mint minden évben, az idén is küldöttség által képviselteti magát a jogakadémia ifjusága a 13 vértanu aradi gyász-ünnepén. Az ifjuság képviselőjében *Böszörményi* László harmad-, *Szentkeresztly* Zsigmond báró másod- és *Lehótzky* István első éves joghallgatók 5-én utaznak Aradra s a vértanuk szobrát hatalmas babérkoszorúval fogják megkoszorúzni.

* **Nincs himlő-veszedelem.** A bécsi himlőjárvány alkalmából a nagyvárad munkásbiztosító pénztár a kötelekbe tartozó tagok egészségének biztosítása céljából az összes biztosítottakat beakarja oltatni himlő ellen s kérte a várost, hogy 20000 adag védhimlőoltó nyirkot bocsásson rendelkezésére. Dr. *Baróthy* Akos városi főorvos a kérelemre benyújtotta a városi tanácshoz szakvéleményét s ebben kifejti, hogy az ország területén még nem fordult elő a hólyagos himlő s így nem tartja szükségesnek a felnőttek beoltását. Elégséges, ha a 12 évet még meg nem haladó munkás-tanoncokra mondják ki a kötelező beoltást. A munkásbiztosító pénztár a 12 éven alóli tagok névjegyzékét terjessze be a városi főorvosi hivatalhoz s ezek díjtalan beoltását rendelje el a tanács. Ilyen körülmények között a 20000 adag oltóanyag rendelkezésre bocsájtása is felesleges.

* **Egyesülő községek.** Biharmegyének van két községe és ez a két község tulajdonképpen egy község, csak azért kettő, mert a Fekete-Körözs zét választja őket egymástól. Ez a két község Rézbánya város és Rézbánya falu. A kettő együttvéve sem nagy területet foglal el, mert mindössze 7142 kat. hold területet fekszik. A városnak 643 s a falunak 259 lakosa volt a legutóbbi népszámlálás szerint. A két községnek külön-külön volt közigazgatása. Mindenik önállóan szerepelt minden ügyben. Csupán egy jegyzője volt a két község-

Villanyerőre berendezett kocsigyár Vadász és Grósz Nagyvárad,

Szilágyi Dezső-utca 6.
Helybeli és vidéki TELEFON: 445.

Ajánlják elsőrangú gyártmányu kocsijaikat, melyekből állandóan dus raktárt tartanak. Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

nek. A két község külön-külön való gazdálkodása sem volt célra vezető, csak elforgácsolódott az erő, csupán csak arra volt alkalmas, hogy ellentéteket szüljön. Végre is most a két község képviselőtestülete elhatározta egyértelműleg, hogy egyesülni fog. A határozatok tegnap érkeztek be a megyéhez, mert még törvényhatósági jóváhagyás is szükséges s csak akkor egyesülhet szabályszerűen a két község.

* **Hetivásár Biharon.** A szomszédos Bihar község szép fejlődésnek indult. Most már hetivásártartási engedélyt is kapott s minden csütörtökön hetivásár lesz a községben. Allatvásárt azonban egyelőre csak havonként egyszer, minden hó első csütörtökén tarthatnak. Van a községnek virágzó hitelszövetkezete, továbbá már egy fél év óta működik igen szép eredménnyel a községben a fogyasztási szövetkezet.

* **Szűnni kezd a tifusz.** Debreczenben három nap óta nem jelentettek az orvosok újabb tifusz megbetegedést. A legutolsó bejelentés szombaton volt, amikor egyszerre öt esetet jelentettek be, azóta újabb megbetegedés nem fordult elő. Eddig az összes bejelentések száma az ötvenet meghaladja, halálozás kilenc történt. Hogy sikerült a járvány kitörését elfojtani, az kétségtelenül a hatóság erélyes intézkedéseinek következménye.

* **Nagyobb világosságot kérnek.** Rác Jakab és társai Jókai-utcai lakosok nincsenek megelégedve az utcák világításával s a villamos lámpák szaporítását kérik. A tanács kikérte Belányi Imre villamos-telep igazgató véleményét, aki a kérelmet nem tartja teljesíthetőnek, mert a 270 méter hosszú utcán 5 lámpa van, 16 gyertyafényű izzókörtével, azonkívül az utca két végén is vannak lámpák, tehát 7 lámpa világítása elég a kis utcára. A város többi utcái sincsenek erősebben világítva.

* **Városi zeneiskola felállítására.** Már évek óta pengetik egy városi zeneiskola felállítását. Ez csekély anyagi áldozattal is megvalósítható lenne, mert a kiadások jórésze a tandíjakból megtérülne. Mezey Mihály és több más törvényhatósági bizottsági tag memorandumot intézett Nagyvárad város törvényhatósági bizottságához tegnap, amelyben részletesen kifejtik a városi zeneiskola szükségét, annak szervezetét, beosztását. A memorandumban indítványozzák, hogy a törvényhatóság határozza el egy nagyváradai zeneiskola létesítését, továbbá, hogy a zeneiskola céljaira a szükséges épületet rendelkezésre bocsátja. Proponálják, e célra vagy az Apolló épületet, vagy a Széchenyi-téri volt püspökségi magtár épületet alakítsa át a város, vagy pedig a tervbe vett polgári leányiskola felépítésével együtt a zeneiskola céljaira szükséges helyiségeket is létesítse. Utasítsa a törvényhatóság a városi mérnöki hivatalt, hogy a fentebbi átalakításokra a tervet és költségvetést készítse el és mutassa be.

* **Nagyléta a korcsmák ellen.** Az antialkoholista érzelmi községek száma tegnap ismét növekedett egygyel. Nagyléta község képviselőtestülete ugyanis elhatározta, hogy a korcsmák vasár- és ünnepnap való zárvatartását kötelezővé teszi a község területére. A határozat tegnap érkezett le az alispáni hivatalhoz.

* **Aki lopta az épületfákat.** A kapucinus-utcai Guttman-féle építkezésnél már régebbi idő óta figyelték, hogy az épülethez szükséges faalkatrészeket valaki lopkodja. Végre is feljelentést tettek a rendőrségen, hol

azonnal megindították a vizsgálatot, melynek során kiderült, hogy a fákat Farkas Béla az építkezésnél alkalmazott munkás lopkodja és értékesíti. Farkas a lopott fát kisebb építőiparosoknak adta el, akik azt felhasználták vállalatuknál. Farkas ellen a vizsgálat meg lett indítva.

* **Menetjegyek leszállítása.** A m. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint folyó évi november hó 1-től kezdve a budapest—keleti p. u. zirci viszonylatban (Budapest—kelenföld—Székesfehérvár Hajmáskér utirányon át) kiadásra kerülő személyvonatu közvetlen menetjegyek ára az I. osztályban 12.000 koronáról 10.50, a II. osztályban 7.74 kor.-ról 6.84, a III. osztályban pedig 4.80 koronáról 4.40 koronára szállított le.

* **Megszökött a szennyessel.** A tolvajoknak egyik különös alakjával ismerkedett meg most a rendőrség. Popper József gőzmosodájában ugyanis a váradi közönség nagy előszeretettel mosatott, mert annak jó munkájával meg volt elégedve. A mosodában tömegesen hordták a ruhaneműeket s most szombaton érte is küldtek, hogy azokat tisztán haza vitesse. Nagy meglepetésükre a mosatóknak azonban a ruhájuk sehol sem volt. A mosoda üzletvezetője ugyanis összehalkolta a szennyest és kerekét oldott vele. A közönség most Popper-től követeli a kártérítést a ruhákért. A megszökött üzletvezetőt, aki most szennyesekben utazik, a rendőrség körözi.

KECSKEMÉTI friss befőttek, cukrozott déli gyümölcs, különféle cukorka és mindennemű ideai csemege árut triss minőségben **PETROVICS MIHÁLY**, fűszer- és csemege üzletében Nagyvárad, Fő-utca kaphatók.

x **Női ruha** alapos szabását lehet 5 délután biztos sikerrel elsajátítani. 12 koronáért beiratkozni és tanulni lehet szombat és vasárnap kivételével naponta délután 2 órától 5-ig a Kereskedelmi Csarnok disztermében.

SZINHÁZ.

A hét műsora

Szerda: Durand és Durand.
Csütörtök: Nap és Hold.
Péntek: A fátum. (Premier.)
Szombat: A fátum.
Vasárnap: Aranylakodalm. (Okt. 6.)

Katalin.

Az operettet mint műalkotást megbírálni perujítás volna. Mégis: a 20. század igazi terméke, tele anakronizmussal, melyben mai, kardos, vigan élő katonák csörtetnek a régi cári udvarba stb. Nehéz illúzióba keveredni. Pedig azon kevésszámú operettünk közé tartozik, melynek tartalma is nagy. Szívek tüznek össze a librettóban, a zene pedig vidám valcertempókban, mindig szellemesen, de nem művészi valóságossággal törtet.

Az előadás nem a legjobb volt. Rendezés stb. nem olyan volt, mint Váradon megszoktuk. De ez nem a fő. Tábori F. hangja szép, játéka kedves, szerepe is hálás, temperamentuma is élénk. Itt-ott tulzott s látszott rajta, hogy ebbe a szerepbe, melyben drámai jelenetek is lehetnének, nehezen találja magát bele. Károlyi Leona méltóságos cárnő volt, ért a dolgához. Legszívesebben énekelte azt a tragikus lemondást, amelyben a zene is meglepő hű motívumokkal kíséri összetört lelkének szomorú állapotát. Főhibája: nem tudta, hogy az igaz szenvedés

uralma nem a heves kitörések, hanem csöndes megtörtség hangján szól. Sokszor tulságos forte volt, mikor minden idegünk piarissimot követelt.

Pedig piarissimot ritkán hallunk olyan meglepő szépet, mint amilyent helyenként produkált. A »többé-kevésbé« tulságos hangsúlyozása a a legszivhezszólóbb jelenetekben a karzatnak ugyan megjár, de az intelligens hallgatóságot meg-megzavarja. Óvakodni kell a tulsáoktól. Egyébiránt az összes hibák a darab sajátságos, az operetteknel nem szokásos természetéből magyarázhatók.

Önej.

IRODALOM.

Szent Imre emlékkönyv.

Születésének kilencszázados jubileumára összeállította Vargha Damján dr. A Szent-István-Társulat kiadása. Ara füzve 1 korona 40 fillér.

Nemcsak nagy szolgálatot fog tenni ez az emlékkönyv a szent Imre ünnepe rendező bizottságoknak, de kedves ajándékként adhatjuk bármikor tiaink és leányaink kezébe. A gondos összeállítót ugyan első sorban csakis az első cél, a szent Imre ünnepek rendezésének megkönnyítése vezette. Es ebben a tekintetben nemcsak derék, de alapos és körültekintő munkát végzett. Gyermekeversektől kezdve egészen Prohászka Ottókar püspök ódái szárnyalású beszédeig — ami maga is költemény — szindaraboktól énekszámokig van benne minden, ami ez ünnepek rendezéséhez szükséges. A rendezőnek elég lesz fölütni a tárgymutatót s fiu és leánygyermek, elemi és magasabb iskolák, sőt körök és egyesületek számára bőven fog találni benne változatos anyagot. Sőt egy ugyanazon városban, háromnégyféle helyen is lehet e vezérkönyv nyomán egymástól egészen különböző ünnepeket rendezni.

Már ez maga nagy előnye a könyvnek s hogy az adott költemények, szindarabok stb. legnagyobb része e helyen jelenik meg először. A könyv negyvennyolc dolgozata közül huszonnyolc itt lát először nyomdafestéket. Ez a tény eléggé dicséri Vargha Damján dr rátermettségét és szorgalmát.

Es amint a közölt anyag mennyisége kielégíti, sőt felulmulja az ilyen alkalomra készült könyvekhez szabott igényeket, örömmel kell ugyanezt elismernem a minőségről is. Újabb katolikus költőink majdnem teljes számban sorakoznak itt. A prózai részben Vargha Damján dr hangulatos beszédvázlatán kívül igen alkalmas volt szent István intelmeit — Békefi Remig dr jegyzeteivel — s a szent Imre legendát közölni. Ezekon kívül Karácsonyi János dr-nak is van tartalmas cikke, melyben szent Imrének hazánk kormányzásában való részéről ad igen okos gondolatokat. Végül függelék gyanánt két alkalmi ének — kottaszedéssel együtt — fejezi be a könyvet, az egyik Mayer Károly székesfehérvári kanonok, a másik ontor Elek dalos lelkével dicséri szent Imrét.

A Szent-István-Társulat naptára.

Az 1908-ik évre. Elsőnek jelent meg az összes naptárak között a Szent-István-Társulaté, változatos és bőséges tartalommal, több mint 250 oldalon. A naptár bevezető képe is ked-

ves meglepetés számba megy. Tury Gyula híres festőnek szent Erzsébet képét gyönyörű bárom szín nyomásban reprodukálta a Stephaneum nyomda. Bőséges és rendkívül gazdag a naptár szépirodalmi része, van benne elbeszélés, képes utleírás, jogi tanácsok, gazdasági utmutatások, vers és tréfa s hozzá mindenik közlemény szép képekkel gazdagon illusztrálva, első rangú írók tollából. A Szent-István-Társulat naptárát bőség és hasznosság szempontjából kevés naptár fogja megközelíteni, főleg pedig valószínűleg egy sem. Ara 80 fillér. Ismételtadók tetemes kedvezményvel kaphatják. Megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában (Budapest, VIII. Szentkirályi utca 28. szám.)

TÁVIRATOK.

A kiegyezési tárgyalások.

— Osztrák miniszterek Budapesten. —

Budapest, okt. 1. Az osztrák miniszterek ma délután 3 órakor érkeztek Budapestre a kiegyezési tárgyalások folytatására. Megjött Beck osztrák miniszterelnök Sieghart osztályfőnökkel, Koritovszki pénzügyminiszter, Anersperg földmívelési miniszter és Derschatta vasuti miniszter. Délután 3 órakor megkezdődött a tanácskozás a miniszterelnöki palotában, ahova már délután harmadfél órakor tanácskozássra gyűltek a magyar miniszterek. Mielőtt a szakminisztereket bevonták a tanácskozásba, Beck osztrák miniszterelnök Wekerlével tárgyalt a kiegyezés ama kérdéseiről, melyek miatt a legutóbb a megegyezés nem sikerült. Forsch osztrák kereskedelmi miniszter este érkezik Budapestre.

Az előértekezet egész estig eltartott. A tulajdonképeni miniszteri tanácskozás holnap délelőtt lesz. Apponyi este fél 7 órakor távozott a miniszterelnöki palotából.

Budapest, október 1. A Zeit a kiegyezési tárgyalásokról többek közt a következőket írja:

— A helyzet megnyugtató. Kossuthnak sikerült meggyőzni a függetlenségi párt nagyobb részét arról, hogy a jel-szavak politikájával fel kell hagyni és alkalmazkodni a valóságos viszonyokhoz. A bankügyet ezért másodrendű kérdésnek tartja. A kvóta kérdése már nehezebb, mivel az osztrák kormány erősen ragaszkodik hozzá. Ha netán a kvótabizottságok megegyezése meghiúsulna a kvóta dolgában, a magyar kormánynak már erre az eshetőségre is van kidolgozott javaslata, melyet az osztrák kormány is elfogadhatónak tart.

A vasutasok esküje.

Budapest, október 1. Ma reggel híre járt, hogy a vasuti igazgatóságnak az október 10-iki munkabeszüntetést eltiltó rendelete miatt a vasutas munkások meg fogják tagadni az új szolgálati rendtartás megkívánta fogadalmát, illetve eskü letételét. Budapesten mindazonáltal simán ment a dolog és csak elenyészően kevés munkás nem jelent meg a mai esküvételénél.

Temesvárról táviratozzák, hogy az ottani vasutas munkások vonakodtak ma a fogadalmat, illetve esküt letenni. Klinda állomásfőnök erre 10 óráig gondolkodási időt adott a vonakodó munkásoknak, mire 500 munkás azonnal kivonult a sztrájknyárára. — Később többen visszatértek és kérték az állomásfőnököt, engedje meg nekik, hogy a kívánt esküt letelhessék, de Klinda kijelentette, hogy már elkéstek, mert már elbocsátotta őket a szolgálatból s így csak a központi igazgatóság intézkedhetik visszavételük iránt. Mindezeideig azonban ily irányú intézkedés a központi igazgatóságtól nem érkezett. Rendzavarás nem történt eddig. A rendre csendőrség és katonaság ügyefel. Ma este Paltin György pályafentartó főnök lakását felgyújtották, azonban a tüzet sikerült eloltani.

Gyurcsák Szilárd vasuti munkás vezető ma odaérkezett, hogy rábeszélje a vasutas munkásokat, hogy tegyék le az esküt, mert annak megtagadása rájuk súlyos következményekkel járna, azonban már későn érkezett, a vonakodókat akkorra elbocsátották a vasut kötelékéből.

Zágrábból jelentik: Az új szolgálati rendtartás értelmében tegnap kellett volna az ország horvátországi vonalain alkalmazott vasutasoknak letenni a fogadalmat, illetve esküt. A hivatalnokok ennek kivétel nélkül eleget tettek, a munkások közül azonban egy sem jelent meg az eskütételnél.

NYILTTÉR.

Cs ak szerdán 2-án és csütörtökön 3-án Bazár-étteremben

Kezdeté 8 órakor. = Belépti-díj nincs.

Különleges Hangverseny-estély a Hanggyöngytrió:

Noskó Karola, Szabó Béla és István testvérek által. Első budapesti EADCC acélhuos-Arion-hegedű, »Dalos« és »Fortecimbola«-hangverseny-társulat. Saját magyar találmányu hangszerek. Evtente nagy (utóbb 25 évi jubileum) hangverseny a Royal-teremben, Budapest. Felülmulhatatlan haranghangok. Klasszikus, kedélyes és népszerű zenedarabok. 15-téle előadások a legerősebb hangzású hangszereken ezen fajtából.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatózsde határideje.

Budapest, okt. 1.

Buza okt.	50 kilogrammonként	10.66
Rozs okt.	— — — — —	9.10
Zab okt.-re	— — — — —	8.10

Tengeri májusra — — — —	6.15
Tengeri jul. — — — —	8.31

Értéktőzsde.

Budapest, okt. 1.

Osztrák hitelrészvény — — —	651.50
Magyar hitelrészvény — — —	750.25
Leszámitoló bank — — —	492.—
Rimamurányi — — — —	540.25
Osztrák-m. államvasuti részvény	660.25
Közuti vasut — — — —	542.75
Városi villamos vasut — — —	287.—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 okt. 1-én.	
Magyar aranyjárdék 4% — — —	111.20
Magyar koronajárdék 4% — — —	93.20
Magyar keleti vasuti államkötvény 4% —	82.30
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% —	93.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	95.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön — —	189.—
Tisza szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön —	144.—
Osztrák járdék papirban — — —	97.25
Osztrák járdék ezüstben — — —	98.25
Osztrák járdék aranyban — — —	116.—
Osztrák korona járdék — — —	97.25
1860. oszt. államsorsjegyek — — —	150.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — —	18.15
Magyar hitelbank részvény — — —	750.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény —	652.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény —	660.—
20 frankos frankos (Napolendor) — —	19.12
Német birodalmi márka — — —	117.77
London vista — — — —	240.67
Páris vista a — — — —	95.20
70 márkás arany — — — —	23.52

Biharról írja tudósítónk, hogy a tengeritörés most van folyamatban; a termés eredménye jó, mert kedvező időjárás volt rá. A takarmány dolgában a gazdák meg lesznek akadva, ha hosszú lesz a tél, mert a sarju el-sült, nagyon kevés. A szőlő a szárazság miatt szenvedett; most pedig már rothad. A szüret-tel nem lehet soká várni. Az őszi vetést meg-kezdték; a magot a porba kell vetni a nagy szárazság miatt.

Kenyér és zabszállítás a honvédség részére. A budapesti I-ső honvéd kerületbeli állomásokon elhelyezett honvéd csapatok (intézetek) számára 1908. évi január hó 1-től 1908. évi december hó 31-ig terjedő időtartam alatt szükséges kenyér és zab szállításának biztosítása végett pályázatot hirdet. Bővebb felvilágosítással az I. budapesti honvéd kerület hadbiztossága szolgál.

REGÉNYCSARNOK.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Irta: Daniel András.

(Franciából.)

41

Aztán még egyéb változatok is következtek, ahol szó volt egy találkozásról »az ön által ösmert helyen« pénzlegről és még egyszer ama »nagyon is erős személyről«.

Varouzené nem tudta, mit gondoljon.

Mialatt azonban az írást vizsgálta, megforgatva azt minden oldalról, igyekezőn kitalálni, minő rejtett értelme lehet e mondatoknak, hogy azokat olyan nagy gonddal rejtegette előle a férje, kocsirobogást hallott a palota előtt; aztán megszólalt az udvar csengője. Az orvos érkezett.

Claire sietve helyezte vissza a lapot és az orvos elé szaladt.

Gyermeke miatt hamar meg lett nyugtatva. A kicsikének csak egyszerű láza volt, mely részben a növéstől és a második fogzásból is származott.

Ez a hír jókedvűvé tette Varouze André, mikor a minisztériumból visszatért. Az atyai szeretet nagy mértékben ki volt fejlődve nála és büszke volt arra, hogy gyermeke szép arcában a saját vonásainak mását látja.

Claire nem tett előtte kérdést a bizarr okirat miatt. De másnap, midőn ismét kutatni volt férje távolléte alatt, annak dolgozószobájában, a papirkosár fenekén apró darabokra tépve találta meg a fogalmazványt, melynek értelmetlen mondatai nem mentek ki a fejéből.

Ama reményben, hogy talan valami új összefüggést talál, ami megfejti előtte e talányt, összeszedte az összes felismerhető darabkákat. Sőt később, még azt a fáradságot is vette magának, hogy felragasztotta azokat egy fehér papírlapra, ahol a sok hiányzó rész miatt az értelem még nehezebben volt kibetűzhető, mint az előtte való napon.

— Ez a szó: kisasszony mégis csak egy nővel való levelezésre mutat — mondta magában a szegény teremtes, megkínózva a féltékenység összes gyötrelmei által. A többi talán kétértelműleg vehető és elrejtett szerelmi vallomás. Világosan szó van egy találkáról »az ön által ismert helyen«. Mit jelenthet azonban »az a türelős személy«, akiről három ízben is szó van? Es ez a pénzkérés? ... Ez már igazán rossz izlésű ürügy lenne!

Mialatt a szomorú Claire lassu, üres órákon át életuntan, miután életéből tova tűnt a szerelem, e talány megfejtésén törte a fejét, Malboise Regine az élet komolysága fölött töprengve, azt kérdezte magától, minő önteláldozó célnak áldozza tevékenységét, érzéseit, miután a szerelmi boldogságról olyan hősiiesen lemondott. Szeretett még? Nem is akarta tudni; azt hitte, nincs ehhez joga. A solgrési sötét tragédia örökös árnyat vetett sorsára. Hogyan feledhetné el valaha azt a borzadályos benyomást? Hogyan gyógyuljon ki a kétely és lelki furdalásból? Furdalta a hazugság, melyet talán még ismételnie kell az itélőtábla előtt, az igazságszolgáltatás méltósága, Krisztus előtt. Megnevezhetetlen, formanélküli, bizonytalan körvonalu kétely, ami azonban gyötörte, égető karmokkal marcangolta, ott lappangott a szíve körül, valahányszor ezen sziv Hugó arca és hangjáról emlékezett meg. De akár Hugó követte vagy követtette el a bűntényt, akár ártatlan volt e dologban, neki, Reginenek volt ahhoz némi köze. Ha egy férfit nászestéjén lelőnek, ugy a bűntény indító okát e férfi házasságában kell keresni. Megesküdhetne-e, hogy annak közvetlen, vagy közvetlenül nem ő az oka? Hogy tudtán kívül nem ő az oka?

A szüzi özvegy tehát elhatározta magát. Mindazt, ami az ő személyes tulajdona, vagyis erkölcsi és phisikai öröketét, értelmiségét, önteláldozó szeretetét és mindazt, amit a végzet juttatott neki, vagyis a vagyont, amit azon szerencsétlen embertől örökölt, akinek a nevét viselte, valami humánus, jótékony célnak fogja szentelni.

A Babylon-utca, egykori kis tanuló szobájában készült erre elő. Modern társadalmi kérdéseket tárgyaló műveket olvasott, jegyzeteket csinált, összehasonlította azokat vallásos könyvekkel, melyekkel eddig a zárdában táplálkozott. E könyvek szárazsága néha elbátortalanította. Fenkölt lelkek élénk ellentmondása néha habozóvá tette. Az emberi nyomor súlyosan nehezedett lelkére; vagy megijedt az elszabadult illúziók és vágyak özönétől.

Néha késő éjjel, egy a kerten áthaladó kis vörös csillag intette, hogy későre jár az idő, talán már a hajnal is közeleg. Apjának égő szivarja volt e kis csillag. D'Ambarés gróf hazatért a klubjából. . . vagy talán máshonnan.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős
Dr. VUCSKICS GYULA.

Pályázati hirdetés.

Az éradonyi róm. kath. kántortanítói állomásra e hó 10-ig pályázat hirdettetik, készpénz fizetése 521 kor. 80 fill., nyolc hold szántóföld használata, lakás két szoba konyha, kamara, kert és melléképületek. A fizetésnek ezer koronáig kiegészítése kérelmezhető fog. Csak okleveles kántortanítók pályázhatnak. A kérvények az iskolaszékhez címezve küldendő Éradony, u. p. Értarcsa Biharmegye.

Bihari Ferencz,
plébános.

Vegyé!

Vegyem **Vegyünk**

Moskovits
cipőt.

Kossuth-utca 5.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern styl
szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudki-
vül nagy választékban. 20

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a u. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3 legfeljebb 3-4 watt fogyasztásai gyerivánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképesz-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyér-
gánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
ivlámpák **árak mellett**

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— **villamosvilágítási** —

órátvitell berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szónpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Magyar királyi államvasutak.
195240—1907.
szám C. III. a

Uj személydijszabás életbeléptetése.

A m. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint a magyar vasuti személyforgalomban (Győrön, Csornán, Vulka-Pordányon és Pándorfon át) folyó évi november hó 1-én új személydijszabás lép életbe, mely által az ezen forgalomban 1906. évi november hó 15-én életbeléptett hasonló díj-szabás érvényen kívül helyeztetik.

Ezen az egyrészt a győr—sopron—ebenfurti vasut és a fertővidéki helyi érdekű vasut állomásai, másrészt a magyar királyi államvasutak, a dunántuli helyi érdekű vasut, a pápa—csornai és sopronpözeonyi helyi érdekű vasut állomásai közötti közvetlen személyforgalom számára szolgáló új díjszabás által győr—sopron—ebenfurti vasut állomásaival való forgalomban felvett menetdíjak az utóbb nevezett vasut megváltozott díjrészletei folytán némileg felemeltettek.

Az új díjszabás egyes példányai a részes vasutak igazgatóságainál 40 fillérért kaphatók.

Budapest, 1907. évi szeptember hóban.

Az igazgatóság.

Vérszegényeknek

idegeseknek, sápkórosoknak, neurastheniásoknak, női bajokban szenvedőknek páratlan hatású gyógyfürdő

Radna-Borberek

vasas fürdő

Beszterce-Naszódvármegyében.

Klimatikus hely, őstényő környezet, subalpin klíma. Hideg és meleg fürdők.

Vasas és szénsavas források.

Felvilágosítással szolgál: a fürdőbérletőség, Besztercén, Mihály-utca 18., június 15-től Radna-Borbereken. 61

M. k. államvasutaküzletvezetőségének | Kolozsvárti.

31035—1907. sz. Id.

Pályázati hirdetmény.

(Rostált és rostálatlan kavics szállítása iránt.)

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőség segesvári osztály-mérnöksége részére az 1908. és 1909. évre szükséges 780 hétszáznyolcvan köbméter rostált és 400 négyszáz köbméter rostálatlan továbbá a dicsőszentmártoni osztálymérnökség részére az 1908. és 1909. évre évenként szükséges 5590 (ötezeröttszáz kilencven) köbméter rostálatlan kavics szállítását biztosítani óhajtván, arra ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállítás a magyar királyi államvasutaknál érvényben levő 122291—96. szám alatt kelt általános szállítási feltételek alapján eszközöndő.

A fenti általános szállítási feltételek a magyar királyi államvasutak összes üzletvezetőségeinél a hivatalos órák alatt naponként megtekinthetők, vagy a budapesti nyomtatványtárnál 50 fillér előleges lefizetése mellett megszerezhető.

Ha a szállítási feltételek a nyomtatványtártól posta útján kéretnek, úgy a kívánt feltételek ügyszáma és tárgya pontosan megjelölendő, mely esetben a fenn említett eladási áron felül azok bérmentes elküldéséhez szükséges 20 fillér postadíj is beküldendő a nyomtatványtárnak és pedig vagy készpénzben, vagy pedig magyar postai értékjegyekben.

A különleges szállítási feltételek a pályázati felhívásban vannak felsorolva, mely felhívás a kolozsvári üzletvezetőség anyag- és leltárbeszerzési osztálynál — az ajánlati mintául szolgáló ivvel együtt — díjmentesen megszerezhető.

A kitöltött és egy koronás magyar bélyeggel ellátott keltezett és a lakás pontos megjelölése mellett aláírt és lepecsételt ajánlatok jelen szintén aláírandó és ivenként 30 filléres bélyegjeggyel ellátandó pályázati felhívással együtt a rendes címzésen kívül ezen külcimmal: »Ajánlat a 31035—907. számhoz kavics szállítás iránt« ellátva 1907. évi október hó 26-ik napjának déli 12 óráig az üzletvezetőség I. osztályához személyesen nyújtandók vagy posta útján beküldendők.

Bánatpénzképen az ajánlott mennyiség értékének 5 százaléka készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban 1907. évi október hó 25-ike déli 12 óráig a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztáránaál leteendő.

Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlített, az arról nyert elismervény azonban nem csatolandó az ajánlatához.

Minden ajánló ajánlatával az ajánlatok felbontásának napjától számított 4 héig kötelezettségben áll és azt nem vonhatja vissza.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek a kitűzött határidő letelte után, avagy távirati uton

tételemek, vagy amelyekben vakarások fordulnak elő és végre olyanok, melyekre az előírt bánatpénz nem tétellett le, figyelembe vételni nem fognak; továbbá pótlajánlat, vagyis olyan, mely a benyújtásra kitűzött idő után érkezett be, semmi szín alatt s még az esetben sem vehető figyelembe, ha az ajánlat előbből volna is keltezeve.

A magyar királyi államvasutak részére határozottan fentartatik a jog, hogy az ajánlatok között szabadon választhatson, továbbá, hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti részmennyiség szállítását is átengedhesse és végre, hogy a cél elérésére bármily irányú intézkedést is teheszen.

Kolozsvár, 1907. szeptember hóban.

Az üzletvezetőség.

Utánnomás nem díjazatik.

Hirdetések
felvételnek
e lap kiadóhivatalában.

Kitüntetve I. díj és oklevéllel.

Szikszy József**műhangszerész**

hegedűkészítő specialista.

NAGYVÁRAD,

Nagy-Sándor-utca 1. szám.

Mindennemű hangszerek készítenek és javítatnak jutányosan, művésziessen.

Kitűnő német és olasz húrok.

Réz és fa fuvó hangszerek,
Gramophon és harmonium javítás.

Ajánlom hangszereimet az összes tanintézetek figyelmébe.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujonnan berendezve

kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szodavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb iparicélokra össze nem tévesztendő mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval

Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás!

buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek $\frac{1}{1}$ és $\frac{1}{2}$ literes üvegekben.

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosítással készségesen szolgál.

248. 1—200.

Muschong-buziásfürdői szénsavmüvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgőnyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban t lefon 18. sz.

Nagyvárad középiskolai Internátus.

Nagyváradon, a Tisza Kálmán-téri Elek-féle házban (9. sz.) folyó évi szeptember hó 1-én

gimnáziumi, reáliskolai, felső kereskedelmi

és polgári iskolai tanulók részére

az internátusban a második évfolyam nyílik meg.

Egyenkénti tanítás nevelő tanárok vezetése és ellenőrzése mellett. Szigorú korrepetálás és naponkénti kihallgatás a feladott leckékből.

Az intézet a város legegészségesebb helyén fekszik, közel a tanintézetekhez.

Bő tájékoztatást kívánatra ingyen küld az intézet tulajdonosa és vezetője, a kivel értekezni lehet naponként 9-től 12-ig.

Nagyvárad, 1907. június 14.

Dénes Pál,

intézettulajdonos és igazgató.

A jelen tanévre szükséges

összes

tankönyvek

valamint mindennemű

tan- és írószerek

kaphatók

Sebő Imre

könyv- és papirkereskedésében

Rákóczi-ut, Oláry-ház.